

Patientsäkerhetsberättelse för 2017

Elevehälsan medicinska insats i Växjö kommun

FÖRVALTNING

[Utveckling och kommunikation]

[Annika Sandberg]

[2018-04-10]

Sammanfattning

Utbildningsnämnden i Växjö kommun är vårdgivare för elevhälsans medicinska insats (EMI). I elevhälsans medicinska insats ingår skolhälsovård och psykologverksamhet. Enligt bestämmelserna ska vårdgivaren varje år skriva en patientsäkerhetsberättelse. I denna skall det framgå hur man bedrivit och utvecklat patientsäkerhetsarbetet under det gångna året.

Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) har det övergripande ansvaret för patientsäkerheten. I uppdraget ingår att planera, genomföra och följa upp arbetet med patientsäkerhet. Hen ansvarar också för att utveckla det ledningssystem som finns för verksamhetens kvalitet, uppföljning och utveckling. Patientsäkerhetsarbetet genomförs i nära samarbete mellan verksamhetschef enligt HSL, skolläkare och skolsköterskor. Skolläkare och skolsköterskor ansvarar för sina handlingar inom ramen för sin legitimation.

Under 2017 har målen för patientsäkerhetsarbetet i Växjö kommun varit att:

- Säkerställa att gällande lagstiftning avseende patientsäkerhet följs i hanteringen av vår sammanhållna journalföring och journalöverföring vid elevflytt till och från andra vårdgivare
- Säkerställa säker förvaring av pappersjournaler
- Säkerställa att vaccinationsbedömning för nyanlända elever med ofullständig vaccinationsdokumentation genomförs patientsäkert
- Säkerställa patientsäker journalföring av skolpsykologer

Det som åstadkommit i utvecklingen av patientsäkerheten inom EMI är:

- En ny rutin för utskrift och kopiering av elevhälsojournaler fastställdes 17-10-09. Denna säkerställer att endast hälso- och sjukvårdspersonal har tillgång till journalerna i systemet Cambio Cosmic
- Rutinerna för journalöverföring och utskrift har förändrats och implementerats för att säkerställa att vårdgivaren följer gällande lagstiftning samt för att stärka elevernas patientsäkerhet
- Skolläkare har genomfört loggkontroll för att säkerställa att endast personal som har en vårdrelation till eleven loggar in på elevens journal. Inga avvikelser kring detta har rapporterats under året
- Alla skolsköterskor har tillgång till brandsäkra dokumentskåp.
- Vaccinationsbedömning för nyanlända elever med ofullständig vaccinationsdokumentation genomförs nu patientsäkert
- Stödmaterial för att hjälpa skollärare vid anställning av skolsköterskor har tagits fram
- Det har fattats ett beslut om att verksamhetens psykologer från och med 2018 ska dokumentera sina uppdrag som faller inom ramen för HSL i Cambio Cosmic

Under föregående kalenderår utreddes inte några ärenden som kunde leda till vårdskada och därmed har inga vårdskador kunnat bedömas som allvarliga.

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Ansvar och metod för patientsäkerhetsarbetet	4
2.1	Anmälningsskyldighet	5
2.2	Klagomål	5
2.3	Rutiner för att identifiera risker i verksamheten.....	5
2.4	Rutiner för händelseanalyser	6
2.5	Sammanställning och analys risker och händelser	6
3	Åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet	6
3.1	Egenkontroll och systematiskt kvalitetsarbete	7
4	Samverkan för att förebygga vårdskador	7
4:1	Samverkan med patienter och närstående	8
5	Informationssäkerhet	8
6	Övergripande mål och strategier för EMI avseende patientsäkerheten under 2018 .	9
4	Källor	10

Begreppsförklaring

EMI= Elevhälsans medicinska insats

SFS= Svensk författningssamling

SOSFS= Socialstyrelsens författningssamling

HSL= Hälso- och sjukvårdslagen

1 Bakgrund

Utbildningsnämnden i Växjö kommun är vårdgivare för elevhälsans medicinska insats (EMI). I elevhälsans medicinska insats ingår skolhälsovård och psykologverksamhet. Enligt bestämmelserna¹ ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år skriva en patientsäkerhetsberättelse. I denna skall den framgå hur man bedrivit och utvecklat patientsäkerhetsarbetet under det gångna året. Patientsäkerhetsberättelsen ska även innehålla uppgifter om hur ansvaret har varit fördelat. Berättelsen ska därutöver innehålla uppgifter om strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. Detta dokument utgör patientsäkerhetsberättelsen för år 2017.

Under 2017 har målen för patientsäkerhetsarbetet i Växjö kommun varit att:

- Säkerställa att gällande lagstiftning avseende patientsäkerhet följs i hanteringen av vår sammanhållna journalföring och journalöverföring vid elevflytt till och från andra vårdgivare
- Säkerställa säker förvaring av pappersjournaler genom att alla skolsköterskor ska ha tillgång till brandsäkra dokumentskåp
- Säkerställa att vaccinationsbedömning för nyanlända elever med ofullständig vaccinationsdokumentation genomförs patientsäkert
- Säkerställa att patientsäker journalföring genomförs av skolpsykologer

2 Ansvar och metod för patientsäkerhetsarbetet

Det är utbildningsnämnden som är vårdgivare och därmed ytterst ansvarig för elevhälsans kvalitet. Vårdgivaren ska enligt lagen² utse verksamhetschef för elevhälsan. I Växjö är Annika Sandberg verksamhetschef enligt HSL och därmed för EMI.

Då verksamhetschefen inte har medicinsk kompetens bestämmer inte hon över vård och behandling av patienter och patientsäkerhet i vårdsituationer. I denna del har enskilda ledningsuppgifter överlåtit till skolläkaren. Under 2017 var Anders Willstedt skolläkare. Det är skolläkaren som är patientansvarig läkare och säkerställer ytterst patientens diagnos, vård och behandling.

Det är områdeschefen som fördelar resurser till elevhälsan. Flera områdeschefer har under året prioriterat att utveckla elevhälsan. Förutom kommunala resurser som ställts till förfogande har också nationellt tilldelade medel tillkommit. Detta har inneburit att antalet skolsköterskor och psykologer ökade under 2017. Skolhälsovården har därmed fått bättre förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag. Antalet personal är i dagsläget cirka 29 sjuksköterskor med varierande sysselsättningsgrad och cirka 5 heltidstjänster skolpsykolog. Ytterligare skolpsykolog är under rekrytering. Personalens kompetens och erfarenhet är ytterst en garant för patientsäkerheten.

---

¹ SOFS 2011:9, 3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p1

² HSL 2 § Där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas någon som svarar för verksamheten

Verksamhetschef enligt HSL har det övergripande ansvaret för patientsäkerheten. I uppdraget ingår att planera, genomföra och följa upp arbetet med patientsäkerheten³. Det är också hon som ansvarar för att utveckla det ledningssystem som finns för verksamhetens kvalitet, uppföljning och utveckling⁴. Patientsäkerhetsarbetet genomförs i nära samarbete mellan verksamhetschef enligt HSL, skolläkare och skolsköterskor. Skolläkare och skolsköterskor ansvarar för sina vårdinsatser inom ramen för sin legitimation. Skolsköterska på respektive skola har den kontinuerliga vårdkontakten med eleven på respektive skola och är elevens utsedde vårdkontakt.

Vårdgivaren har en skyldighet att ta emot och utreda alla klagomål och synpunkter på kvaliteten i verksamheten⁵. Det är verksamhetschef enligt HSL som tillser att synpunkter och klagomål hanteras och följs upp så att risken för vårdskador motverkas.

2.1 Anmälningsskyldighet

Som ett led i patientsäkerhetsarbetet har hälso- och sjukvårdspersonalen enligt lagen⁶ en rapporteringsskyldighet avseende risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Det finns en motsvarande rapporteringsskyldighet även för andra skador som riskerar förekomma till följd av säkerhetsbrister.

2.2 Klagomål

Om klagomål gällande EMI lämnas till kommunens klagomålshantering lämnas dessa över till verksamhetschef enligt HSL som utreder dem om dem. Klagomål kan också nå verksamheten direkt och då utreder verksamhetschef enligt HSL ärendet. Om synpunkter eller klagomål rör medicinska frågor kopplas skolläkare in för att ge stöd i utredning och värdering av synpunkter eller klagomål utifrån gällande författningar. Klagomål eller synpunkter från patienter, närstående, personal, myndigheter, föreningar och andra intresseorganisationer kan lämnas direkt till berörd skolsköterska via telefon, mail eller besök samt via kommunens klagomålshantering på www.vaxjo.se.

2.3 Rutiner för att identifiera risker i verksamheten

Vårdgivaren ska enligt regelverket⁷ bedriva ett systematiskt förbättringsarbete. I detta arbete ingår att fortlöpande göra en bedömning av om det finns risk för händelser som skulle kunna medföra kvalitetsbrister och göra en konsekvensanalys. Vidare ska vårdgivaren ska utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

I Växjö kommun finns en rutin för löpande identifiering och analys av risker i arbetet med medicinska insatser för elever. Den innebär att varje skolsköterska/skolläkare ansvarar för att identifiera risker och händelser som riskerar patientsäkerheten och rapporterar dessa till verksamhetschefen enligt HSL. Om det rör medicinska frågor eller vårdskador anmäls detta även till skolöverläkaren.

---

³ SFS 2010:659, 3 kap. 1 §

⁴ SOFS 2011:9, 3 kap. 1 §

⁵ SOFS 2011:9, 5 kap. 3 §

⁶ SFS 2010:639, 6 kap. 4 §

⁷ SOSF 2011:9, 5 kap. 1 §

2.4 Rutiner för händelseanalyser

Enligt lag⁸ ska en incident som riskerat att en patient skulle ha skadats leda till att en avvikelserapportering sker. Samtliga skolsköterskor och skolläkare har ansvar för att så är fallet. Vårdgivaren ska ha rutiner för att utreda sådana händelser⁹. Rutinen är att en avvikelserapportering skickas till verksamhetschef och eventuellt skolläkare som utreder ärendet. Utredningens slutsatser återkopplas till berörd personal.

Om en händelse inträffar som har orsakat eller hade kunnat innebära en vårdskada ska det anmälas enligt Lex Maria till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Det är vårdgivarens ansvar att se till att det görs. I Växjö kommuns elevhälsa är det skolöverläkaren som ansvarar för detta.

2.5 Sammanställning och analys risker och händelser

Enligt lagen¹⁰ ska vårdgivaren sammanställa och analysera rapporter, klagomål och synpunkter. I Växjö kommun utreds och dokumenteras inkomna synpunkter antingen av den som närmast berörs eller av verksamhetschef enligt HSL. Alla klagomål och avvikelserapporter sammanställs centralt av verksamhetschef enligt HSL.

Under 2017 inrapporterades två avvikelserapporteringar. De handlade båda om journaler som begärts ut från Växjö kommun och som inte hade kommit till rekvirerande skola i tid. Utredningen visade i båda fallen att ingen vårdskada uppkommit på grund av detta.

3 Åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet¹¹

- En rutin för utskrift och kopiering av elevhälsojournaler som säkerställer att endast hälso- och sjukvårdspersonal har tillgång till journalerna i systemet Cambio Cosmic har fastställts
- Det har fattats ett beslut om att verksamhetens psykologer från och med 2018-07-01 ska dokumentera sina uppdrag som faller inom ramen för HSL i Cambio Cosmic. Ett lokalt yrkesnätverk för skolpsykologer har startats upp för att främja arbetet med likvärdighet och patientsäkerhet i vår psykologverksamhet
- För att säkerställa att vi anställer skolsköterskor med rätt kompetens och behörighet har ett stödmaterial tagits fram. Stödmaterialiet används av chefer i samband med anställning av skolsköterskor
- Utbildningsförvaltningen har systematiskt arbetat för att administrativa system har korrekt inlagda uppgifter så att det säkerställs att alla elever erbjuds hälsobesök och vaccinationer
- Inköp av brandsäkra dokumentskåp till pappersjournaler har gjorts till samtliga expeditioner

---

⁸ SFS 2010:659 2 kap. 3 §

⁹ SFS 2010:659, 3 kap. 3 §

¹⁰ SOFS: 2011:9, 5 kap. 6 §

¹¹ Ska enligt lagen SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p1-2 redovisas i denna rapport

- Skolläkare har granskat skolsköterskornas journalföring. Verksamhetschef enligt HSL har på grund av tekniska problem inte kunnat kontrollera skolläkares journalföring. Analysen av loggkontroll av skolläkare försvåras av att han har många olika arbetsgivare
- Dialog kring etiska ställningstagande kring journalföring har skett på yrkesnätverken. Syftet är att öka patientsäkerheten avseende journalföring utifrån gällande författningar.
- Säkerställning av nyanlända elevers hälsodokumentation och tidigare vaccinationer samt vaccination för elever som inte följt gällande program. Skolläkare har varit rådgivande till skolsköterskorna angående vaccinationer som inte följt gällande vaccinationsprogram eller haft otillräcklig vaccinationsdokumentation vilket ökat patientsäkerheten
- Det har genomförts kompetensutveckling inom olika områden med patientsäkerhet i fokus under året. Områden som behandlats är bland annat Resistent bakterier, Ryggbedömning och Sex på nätet. Personalen inom EMI har deltagit i en nationell vaccinationsutbildning
- Det har hållits månatliga möten med skolsköterskor, skolläkare och verksamhetschef enligt HSL för att utveckla verksamheten. Utöver ovanstående ämnen har bland annat följande frågor behandlats där:
  - Rutiner för orosanmälan till socialtjänsten
  - Information om riktlinjer för barn och ungdomar med födoämnesallergi/överkänslighet
  - Hantering av kost- och allergiintyg i samband med införande av nya riktlinjer för måltidsorganisationen

3.1 Egenkontroll och systematiskt kvalitetsarbete

Egenkontroll är en systematiskt genomförd uppföljning och utvärdering av att den egna verksamheten uppfyller alla för verksamheten gällande författningar samt att personalen följer processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem. Enligt regelverket¹² ska sådana rutiner finnas och den genomförda egenkontrollen som genomförts under året ska redovisas. Elevhälsans medicinska insats i Växjö kommun har påbörjat att genomföra systematiserad egenkontroll. Som ett första steg har skolläkare genomfört loggkontroller för att säkerställa patientsäkerheten avseende vem som läser vilka journaler. Utvecklingen av detta fortsätter genom att rutiner kommer att utarbetas för att utveckla ett samlat och systematiserat ledningssystem för EMI under 2018. Arbetet med att utveckla systemet kring journalöverföring och journalförvaring kan betraktas som egenkontroll.

4. Samverkan för att förebygga vårdskador

Vårdgivaren ska enligt regelverket¹³ försöka identifiera områden som för att förebygga vårdskador är lämpliga att samverka om. Det sker regelbundet samverkan med ett antal parter inom elevhälsoarbetet. En viktig och central samarbetspartner är själva skolan då skolhälsovården ska arbeta förebyggande. Samarbete om barns och elevers hälsa sker regelbundet med bland annat med den reguljära hälso- och sjukvården, barnhälsovården, tandvården och

---

¹² SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §

¹³ SOSFS 2011:9, 4 kap. 6 §

ungdomsmottagningarna. Vårdgivaren samverkar också med nämnden för arbete och välfärd (socialtjänst) kring rutiner för exempelvis orosanmälan.

Elevhälsan i Växjö kommun samarbetar med Region Kronoberg gällande journalförings-system (Cambio Cosmic). Rutinen innebär att två skolsköterskor ingår i en arbetsgrupp som kontinuerligt träffas kring journalföring och patientsäkerhet. De förmedlar det gruppen fastslår till övriga skolsköterskor på EMI:s månadsmöte. Gruppen säkerställer att vårdgivaren följer de riktlinjer sammanhållen journalföring har och när frågor kommer upp tar representanterna med sig dessa frågor till gruppen. Även samverkan om journalhantering och läkemedelsanvändning sker i denna grupp. Ett exempel är framtagande och granskning av läns-gemensamma läkemedelslistor för all EMI i Kronobergs län.

Under 2017 initierades även ett arbete med att revidera gällande rutiner för egenvård. Revideringen samordnas av region Kronoberg och EMI är delaktig i processen utifrån sitt lagstadgade uppdrag. Egenvårdsrutinen är av stor vikt för enskilda elevers patientsäkerhet då ansvarig läkare bedömer vilken vård som kan utföras som egenvård. Egenvård genomförs i huvudsak av pedagogisk personal.

4.1 Samverkan med patienter och närstående

Som vårdgivare ska man även se till att patienterna och deras anhöriga får möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet¹⁴. Gällande detta har alla nya myndiga elever informerats om den sammanhållna journalföringen i Cambio Cosmic. Likaså inhämtas alltid skriftligt tillstånd från målsman då journal ska överlämnas till annan än vårdnadshavare/myndig elev. Både vårdnadshavare och elever har möjlighet att lämna synpunkter och förbättringsförslag till sin skolsköterska eller via utbildningsförvaltningens brukarenkäter.

5. Informationssäkerhet

I socialstyrelsens gemensamma författningssamling¹⁵ framgår att det att i patientsäkerhetsberättelsen ska framgå hur verksamheten har arbetat med informationssäkerhet. Under året har informationssäkerheten stått i fokus. De uppföljningar och åtgärder som vidtagits är som ovan nämnts den nya rutinen för journalhantering som genomfördes efter en analys där brister i tidigare rutiner framkommit. Vidare har nya rutiner för journalhantering och journalutlämning införts. När det gäller granskning av journalhantering granskar numera skolöverläkare skolsköterskorna via loggkontroll. Även inköpen av brandsäkra dokumentskåp är ett arbete som gynnat informationssäkerheten.

---

¹⁴ SFS 2010:659 3 kap. 4 §

¹⁵ HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

6. Övergripande mål och strategier för EMI avseende patientsäkerheten under 2018

Patientsäkerhetsarbetet behöver vidareutvecklade rutiner och uppföljningar.

För att säkerställa patientsäkerheten ska EMI under 2018:

- Utveckla, strukturera, digitalisera och implementera ett systematiskt ledningssystem med processer och rutiner för EMI
  - Inom ramen för detta, i enlighet med verksamhetsplanen för 2018, ta fram processer och rutiner för uppdraget samt blanketter och stödmaterial som underlättar och säkerställer kvaliteten i elevhälsans medicinska insatser
- Utveckla avvikelserapporteringen för att säkerställa att alla händelser rapporteras, utreds och att åtgärder för förbättring sätts in. En ny rutin för händelseanalyser behöver fastställas under 2018
- I samverkan med områdescheferna, arbeta för att säkerställa att nämndens mål i internbudget kring likvärdig elevhälsa uppnås gällande kompetens och omfattning inom EMI
- Inom ramen för EMI:s yrkesnätverk utveckla patientsäkerheten för våra elever.
- Ta fram nya rutiner och stödmaterial för att möta den nya lagstiftningens krav på hantering av klagomål
- Utveckla tydlig information om patientsäkerhet och klagomålshantering på www.vaxjo.se

Namn_____

Datum_____

Annika Sandberg
Verksamhetschef enligt HSL
Utbildningsförvaltningen
Växjö kommun

7 Källor

Minnesanteckningar från yrkesnätverk inom EMI (2017)

Socialstyrelsens författningssamling <https://www.socialstyrelsen.se/sosfs>

Patientsäkerhetslagen i Svensk författningssamling

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659